

"הבית" מאת דויד סטורי בתיאטרון "הבימה". נוסח עברי: עדה ברינחוס. בימוי: מייקל מיצ'ם.

כל ההכמה במחזה — הלהיט של דויד סטורי הבית — היתה להראות עד כמה מטושטש הגבול בין משוגעים לשפויים בדעתם. ועד כמה שיחת החולין של שני המינים גם יחד, דומה זו לזו. מכאן, הרי חכמה השנייה של המחזה, והיא שהצופה צריך, לפחות במרבית ההצגה, להאמין שהדמויות על הבימה הן נורמליות לחלוטין. קצת יוצאות-דופן אולי, אבל לא יותר ממרבית בני האנוש. והחכמה הנוספת היתה צריכה להיות בפארוידיה שמתבקשת מהשמעת סידרה אינסופית של משפטים כנאלים הבאים בזה אחר זה על הבימה, משפטים שברחוב נשמעים אולי רגילים בהחלט, אבל כאשר מרכיבים את כולם יחד, הם מקבלים אופי אווילי ומגוחך. זה מה שיקרה בהצגה האנגלית, אם לא האמין לביקורת ולאלה שראו אותה שם. ומה בהצגה העברית? קודם כל, איש אינו יכול לחשוד כאן, ולו לרגע, ש-

הנצט ודאר ב"הבית" אופי אווילי ומגוחך

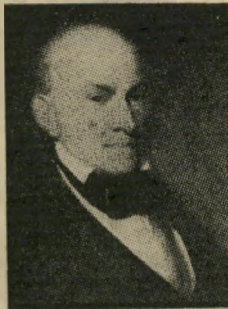
הדמויות על הבימה נורמליות. התפאורה של ג'ק קארל רומזת בעובי שמשוה חשוד בכל העניין, ואז בא התרגום, ומקלקל את שארית האשלייה, מי שמע פעם שיחת חולין ישראלית בה חוזרים ביטויים של "הו כן, הו לא" עד אכסורדים? והאם הנהוג הישראלי בשיחה חופשית היא לי-נח את מזג האוויר? ומי שמע עזרת ישראלית האומרת למישהו, "מה אתה סח?" בקיצור, מה שנשמע באנגלית כתמצית מטבעות לשון הבאות בזו אחר זו, נשמע בעברית יבש ומשעמם.

הבימוי הסטאטי של מייקל מיצ'ם, שי היה בוודאי יעיל אילו היתה לדיאלוגים אותה המשמעות כמו בלונדון, נראה בתנאי אים אלה כסתם דלות בדמיון. ובתנאים כאלה, מי יכול עוד להעניז ולבוא בטענות לשחקנים נחום בוכמן, אברהם רונאי, שרי שנה דואר, בתיה לנצט, רולף ברין, שלא הותאמו כלל לתפקידיהם. הנאבקים ב"תמליל שאיבד כמעט כל משמעות בעברית, ומנסים ליצור יש מאין?

אם בכל זאת, תלכו להצגה, נסו נא, חוץ כדי צפייה, לתרגם לעצמכם את הדיאלוגים לאנגלית, ולתאר לעצמכם כיצד היו נשמעים מפי ג'ון גילגוד וראלף ריצ'ארדסון שהופיעו בתפקידים הראשיים ב"בלונדון ובניו-יורק ואל תאמרו שזאת אי-

אורז מתעמר

ספיחם

קדע דבור!

כמעט חך קקן!

אמה לא אומר! ביטוי תגובה המזלזל בחשיבות הידיעה שנמסרה או הסיפור שסופר. א: "אתמול ראיתי את בבה אידלסון במסעדה. היא ישבה קרוב מאוד אלי". ב: "אתה לא אומר!" א: "השנה ישראל תינצל לאפ"ריקה פטישי פלסטיק ונייר טואלט". ב: "אתה לא אומר!"

ג'בלאות ש' ר' נ' הרים וגבעות. "הלכתי לצנחנים מפני שחשבתיו שכל מקום יטיסו אותנו. לא תיארתי לעצמי שכל הזמן נרוץ על ג'בלאות."

ד'ק רובינזון (אנגלית) ביטוי המשמש יחידת מידה לשנייה, רגע קט, הרף עין. "אמרתי לה שתרגיש את עצמה בבית. לא הספקתי להגיד ג'ק רובינזון והיא כבר היתה במיטתה."

ה'חלה-מין ת' כינוי לאדם הלהוט אחר מיני מוטים ומגע מיני. סינונימים: דון ז'ואן, חרמן, מחומם, בידן, סקס-מניאק, מתחשמק לו. "אי אפשר לשבת איתו רגע בלי שיתחיל לדחוף ידיים. בחיים שלי לא ראיתי מין חולה-מין שכוה." א: מה זה חרמן? הוא האבא של החרמנים החולה-מין חוה!"

ו'הקפיץ פ' ז' הסיע. "אולי אתה מוכן להקפיץ אותי רגע לחיפה?" א: "השר אמר שתקפיץ את אשתו לשוק". א: "תקפוצו אלינו פעם". ב: "אני אקפוצו אם תקפיץ אותי."

ז'היית מת! 1) ביטוי שפירושו: היית רוצה בכך, היית משתוקק לדבר. א: "את מוכנה לעשות לי מסו?" ב: "היית מת!" א: "אז מה אם הוא קיבל כרטיס טיסה חנים ללונדון?" ב: "היית מת!" 2) תשובה מלעיגה שפירושה: לא, לא מניה ולא מקצתיה. סינונימים: בוקרה-פיל-מישמיש; באמת!; תסלח לי!; כן, אה!; שכח מזה; מה עוד.

ח: "נראה אותך שוטף את הריצפה". ב: "היית מת!"

ט'הזין עלה לו לראש ביטוי הקובע כי תשוקתו המינית של אדם העבירה אותו על דעתו, פגעה בכוח שיפוטו וכוחו חשיבותו. "כשר בממשלה הוא לא יכול להרשות לעצמו לעשות שטויות כאלה, אבל כנראה שחזיון עלה לו לראש." א: "הוא הבטיח לה הרים וגבעות. הוא אפילו היה מוכן להתחתן איתה בשביל דפיקה. כשהזיון עולה לו לראש, הוא מאבד את המכניסיים."

י'כש! תשובה שמשמעותה: דייח לצרה בשעת; אל תדחק את הקץ; נחכה ונראה. א: "אבל כשיהיה לך כסף וכשיתחשק לך לקנות לי מכונית במתנה אז אני רוצה שתקנה לי מוסטאנג, טוב!" ב: "טוב, טוב. כש! כש!" א: "ומתי תתחתן?" ב: "כש!" א: "מתי ועדת ויתקון זאת כבר תגמור את החקירה שלה?" ב: "כש!"

מדור שבועי זה מפרסם תור ספות למילון העברית המדור. ברת. קוראים שיש ברשותם מילים, ביטויים והגדרות נורספות, מתבקשים לשלוח אותם לפי כתובת המערכת.

נה השוואה צודקת. המחזה של דויד סטורי נכתב רק לביצוע כזה.

ספרים

יונסמן צ'רצ'יל בדולאר למילה

"...עד כאן" אוטוביוגרפיה מאת מאיר וייסגל, 303 עמ', חוצות וויינפלד וניקולסון.

בסיומו של הקונגרס הציוני שנערך ב"ציריך בשנת 1929, הוקמה הסוכנות היהודית המורחבת, שכללה אישים יהודיים גדולים ומפורסמים באותם ימים: אלברט איינשטיין, ליאון בלום, לורד מלצט, פליקס וארבורג, שלום אש, חיים נחמן ביאליק ואחרים. בתגובה להקמת גוף זה, פרצו או בארץ-ישראל מהומות דמים, בהם נהרגו יותר מ-150 יהודים. מאיר וייסגל, אז איש מנגנון של הס-

מאחורי הקלעים של הציונות האמריקאית, מזכירו של חיים וייצמן, מי שגילם את תפקיד דוד בן-גוריון בסרט אקסודוס, ומי שאחראי להפיכתו של מכוון וייצמן ברחובות למה שהוא כיום.

בלשון סיפורית קולחת וסוחפת, רווייה בהומור יהודי עסיסי וישרשלי, מגולל מאיר וייסגל לא רק את סיפור חייו העשיר, אלא פרק בלתי ידוע כמעט מתולדות הציונות — לידתה וצמיחתה של הציונות האמריקאית. יחד עם עדותו על דמותו ואישיותו של נשיאה הראשון של מדינת ישראל, יש בביוגרפיה של וייסגל ראייה מפוכחת ומחכימה של מדינת-ישראל כ"שנוהיה הראשונה, החסרה כל-כך בעד-יות כתובות אחרות.

זהו סיפור אנושי, חם, מרחק ומשעשע. המאיר דמויות מפורסמות בתולדות הציונות באור בו לא האירו אף פעם. כמו למשל, הסיפור על ארתור רופין.

כשהיה וייסגל עורך ה"ניו-פלסטיין", נכנס רופין למשרדו וביקש ממנו תצלום של עצמו. הוא אמר שהוא רוצה בצילום של כרת. הבקשה כה החניפה לוייסגל עד

וייסגל כמוכר גפרורים • אלף דולאר למאמר

שמהר להצטלם אצל צלם יקרן ומסרה לרופין. כעבור שבועות מספר ביקש רופין סין מייסגל גם תמונה של אחיו, בהסבר: "איש מקסים. הגרמנית שלו טובה משלך. אפשר לקבל גם תצלום שלו?" מספר וייסגל: "הופתעתי מחולשתו זו ליופיו הוייסגלי, אך עשיתי סידורים שי יקבל את הצילום."

רק כעבור שנים פיענח וייסגל את תעלומת הצילומים. הסתבר שהם היו דרו"ר שים לרופין לצורך המחקר שכתב בגרמנית: הסוציולוגיה של היהודים. בספר זה ("מעין אוסף נובלים של פרצופים יהודיים") הופיעו תמונות מאיר ואחיו זה לצד זה, כשמתחתם ההסבר: למרות ש"השניים הם בנינים לאותם הורים, האחד הוא טיפוס יסתיכוני והשני הוא ארי.

כתב וייסגל: "הייתי סולח לו על מעשה הערמה אילמלא כינה אותו, גאליצ'יאנער", שהוא עלבון שאין למעלה ממנו בפולקלור האידיו."

תקליטים

אבר המין האטלנטי

וזאת להקה המורכבת משבעה כושים, חלקם מן החוף המערבי של אפריקה. חל"קם מן האיים הקאריביים, המגשרים מעל האוקיאנוס האטלנטי, בשבעה קטעים שהם בעצם תמצית המוסיקה האפריקאית. כלומר, בכל שבעת הקטעים שבתקליט, מורגשים הקצבים הסוערים של טרינידד וטכטי הוודו, עם משפטים מוסיקליים

(המשך בעמוד 12)

• בשיאקאגו, בשנת 1909.